Motion

1982/83: 1293

Tore Claeson m. fl.

Återinförande av statliga bosättningslån

En av de försämringar som den borgerliga mittenregeringen och en borgerlig riksdagsmajoritet genomdrev under budgetåret 1981/82 var avskaffandet av de statliga bosättningslånen fr. o. m. den 1 januari 1982. Vänsterpartiet kommunisterna och socialdemokraterna yrkade i olika motioner avslag på regeringsförslaget och röstade vid riksdagsbehandlingen den 9 december 1981 för ett bibehållande. Den socialdemokratiska utskottsordföranden förutskickade under debatten i kammaren en omprövning av beslutet om socialdemokraterna skulle vinna valet 1982.

Under allmänna motionstiden 1982 föreslog både vpk och socialdemokraterna i partimotioner att bosättningslånen skulle återinföras och förbättras jämfört med tidigare. Vpk föreslog då att lånen skulle anpassas till kostnadsutvecklingen genom att högsta lånebelopp skulle höjas från 10 000 till 20 000 kr. Vid riksdagsbehandlingen den 6 maj 1982 avslog återigen en borgerlig majoritet vpk–s-förslagen.

I den socialdemokratiska regeringens budgetproposition återfinns emellertid inget förslag om ett återupptagande av den statliga bosättningslångivningen. Bosättningslånen har alltsedan de infördes fått en allt större betydelse för ekonomiskt svaga hushåll och således fått en mer social karaktär.

Motiven för bosättningslånen då de infördes, att hushåll med små ekonomiska möjligheter skulle få lån till förmånlig ränta och bra amorteringsvillkor, kvarstår även i dag. Behoven för resurssvaga konsumenter att få långfristiga krediter på rimliga villkor vid bosättningen är förmodligen ännu större i dag än tidigare. En fortgående reallöneförsämring, ständiga pris- och hyreshöjningar och en stigande ungdomsarbetslöshet gör det nödvändigt att öka samhällets insatser för dem som drabbas hårdast.

Avvecklingen av bosättningslånemöjligheten medförde f. ö. inga reella besparingar, den verkliga besparingen bestod egentligen bara i att budgeten inte behövde belastas med de mycket begränsade förluster som uppkommer i samband med låneverksamheten. I själva verket var låneverksamheten ingen dålig affär för staten. Tar man hänsyn till den sociala funktion lånen hade var det närmast oförklarligt att de avvecklades.

Det är helt klart att de statliga bosättningslånen i deras tidigare, något förbättrade, form är den bästa kreditform som kan erbjudas unga människor som vill sätta bo. Unga människor och låginkomsttagare är speciellt utsatta på lånemarknaden. De bedöms utifrån bankmässiga utgångspunkter ha lägre kreditvärdighet och angelägenhetsgrad än etablerade bankkunder. Ekonomiskt svaga grupper människor tvingas till kreditformer som avbetalnings-

köp och kontokort. Båda dessa former är oförmånliga, och kontokorten kan locka till en skuldsättning som kan få ödesdigra följder, vilket f. ö. många exempel visat på.

Frågan om bosättningslångivningens administration bör kunna lösas i samråd med riksbanksfullmäktige och skötas av riksbanken. Villkoren för långivningen bör i stort sett vara de samma som tidigare med beaktande av den höjning av högsta lånebelopp som vi i motionen föreslår. En låneram om 60 milj. kr. bör anges för nästa budgetår, och ett belopp om 250000 kr. bör tas upp som förslagsanslag att täcka faktiska kostnader för lånen under budgetåret.

Med hänvisning till det anförda föreslås

1. att riksdagen uttalar att bosättningslångivningen bör återinföras och att låneramen bör anges till 60000 kr.,
2. att riksdagen beslutar att under sjunde huvudtiteln för Täckande av förluster för bosättningslån anvisa ett förslagsanslag på 250000 kr.

Stockholm 25 januari 1983

TORE CLAESON (vpk)

SVEN HENRICSSON (vpk) INGA LANTZ (vpk)

BERTIL MÅBRINK (vpk)